

Nader onderzoek Flora- en faunawet

**Plangebied Plangebied Koningin
Julianaplein e.o. te Vaals**

Gegevens opdrachtgever

Gemeente Vaals
Postbus 450
6290 AL VAALS

Contactpersoon:
De heer H. Kessen

CSO Adviesbureau

Regulierenring 6
3981 LB BUNNIK
tel. 030 – 659 43 21
fax 030 – 657 17 92

Contactpersoon CSO
De heer ir. L. A. Sluiter
De heer ing. H.T. Scheeringa

Projectcode: 12M369.4
Versiedatum: 22 oktober 2012
Status: Definitief

Autorisatie

Opgesteld door:
De heer ir. L. Sluiter
Adviseur Flora en fauna

Handtekening

Akkoord bevonden door:
De heer ing. H.T. Scheeringa
Senior adviseur Flora en fauna

Handtekening

Projectcode: 12M369.4
Versiedatum: 22 oktober 2012

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
2	Situatie en wetgeving.....	2
2.1	Plangebiedbeschrijving.....	2
2.2	Planontwikkeling en geplande ingrepen.....	3
3	Opzet en methode.....	4
3.1	Afbakening opzet.....	4
3.2	Onderzoeksopzet.....	4
4	Resultaten.....	6
4.1	Resultaten veldonderzoek.....	6
5	Conclusies.....	9
5.1	Advies.....	9

Bijlagen

Bijlage 1: Stroomschema

Bijlage 2: Wetgeving

Bijlage 3: Literatuur

Bijlage 4: Kaart regionale ligging plangebied

Bijlage 5: Foto's van het plangebied

Bijlage 6: Resultaten

Bijlage 7: Kaart planschets

1 Inleiding

In opdracht van gemeente Vaals heeft CSO Adviesbureau in verband met de voorgenomen planontwikkeling een nader onderzoek Flora- en faunawet uitgevoerd op het plangebied Koningin Julianaplein en directe omgeving te Vaals (gemeente Vaals).

Aanleiding voor het nader onderzoek is de uitgevoerde quick-scan Flora- en faunawet (CSO, rapport 12A075 van 7 augustus 2012) op het plangebied. In de quick-scan is geconcludeerd dat bepaalde beschermde soorten aanwezig kunnen zijn op het plangebied of anderszins mogelijk schade kunnen ondervinden van de planontwikkeling.

Het doel van dit nader onderzoek is vast te stellen of de betreffende ontheffingsplichtige soorten daadwerkelijk voorkomen (met bijbehorende functie(s) van het plangebied) en/of vervolgens de geplande ontwikkelingen strijdig zijn met de soortbescherming van de Flora- en faunawet (2005). In geval van te verwachten knelpunten tussen de soorten en planontwikkeling in het kader van de Flora- en faunawet, wordt aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn en welke mitigerende (verzachtende maatregelen) en/of compenserende maatregelen van toepassing kunnen zijn. Op basis van dit nader onderzoek kan een ontheffing worden aangevraagd bij het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (LE&I).

Indien geen ontheffingsplichtige soorten aangetroffen worden in het plangebied, of als de aanwezige ontheffingsplichtige soorten geen schade ondervinden van de geplande ingrepen, blijven de algemene beschermende bepalingen van kracht in de zin van de algemene zorgplicht (zie bijlage 2).

CSO Adviesbureau voor Milieu-Onderzoek B.V. is door SGS gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van CSO voor de flora- en faunaonderzoeken zijn allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is CSO lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

CSO Adviesbureau voor Milieu-Onderzoek B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van het opgestelde nader onderzoek. Dit rapport is opgesteld op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom.

2 Situatie en wetgeving

2.1 Plangebiedbeschrijving

Het plangebied (zie figuur 1) heeft een oppervlakte van circa 3,0 hectare en is gelegen aan het Koningin Julianaplein en is gelegen in het oude centrum van Vaals. Voor de regionale ligging van het plangebied wordt verwezen naar bijlage 4. Ter plaatse van het plangebied bevinden zich diverse flats, winkels, brandweerkazerne, museum, het gemeentehuis en huizen met bijbehorende parkeerplaatsen, tuinen en groenstroken.

De opstallen zijn afwisselend in ouderdom en hebben plaatselijk kieren en holtes en schoorstenen die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen of vogels. Onder een dakgoot van een gebouw (welke niet zal worden gesloopt) zijn restanten aangetroffen van een zwaluwnest, wat het aannemelijk maakt dat er ieder voorjaar zwaluwen nestelen. In het plangebied komt de overkluisde beek De Gauw voor.

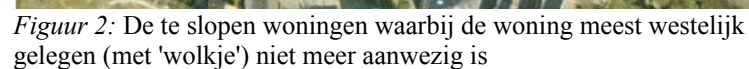
Binnen de grenzen van het plangebied komen diverse bomen voor zoals plataan, paardenkastanje en acacia. Daarnaast komen er diverse struiken voor (veelal plantsoensoorten zoals buxus/taxushagen) en zijn enkele muren bedekt met klimop, welke geschikt zijn als nestgelegenheid voor diverse kleine vogelsoorten.

Figuur 1: Kaarten met de grens van het plangebied (links)

2.2 Planontwikkeling en geplande ingrepen

Voor een overzicht van de planontwikkeling zie bijlage 7.

3 Opzet en methode

3.1 Afbakening opzet

Het nader onderzoek betreft een soortgerichte inventarisatie naar vleermuizen en in gebruik zijnde verblijfplaatsen van vogels en standvogels (dit zijn vogels die het jaarrond in de buurt van hun nestlocatie verblijven zoals bijvoorbeeld sommige uilensoorten). Er is specifiek aandacht uitgegaan naar het traceren van zwaluwnesten.

3.2 Onderzoeksopzet

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een literatuur/bureauonderzoek verricht, waarbij gezocht is naar informatie uit lokale bronnen/werkgroepen, PGO's (zoals RAVON, VZZ) die actuele informatie opleveren over het mogelijk voorkomen van de onderzochte soorten (zie bijlage 3).

De verschillende veldinventarisaties zijn zoveel mogelijk gecombineerd uitgevoerd. Alle veldinventarisaties zijn door deskundig personeel uitgevoerd op geschikte dagen in de juiste periode, zodat de gegevens voldoen aan de geldende normen.

De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door de heren ing. H.T. Scheeringa en ir. L. Sluiter beiden werkzaam bij CSO.

Er zijn 4 veldbezoeken uitgevoerd in 2012, op de volgende data:

- 26 juli middag*, avond en nacht;
- 27 juli ochtend;
- 20 augustus avond en nacht;
- 13 september avond en nacht.

*in de middag van 26 juli is uitvoerig geïnventariseerd op vogels.

De bovengenoemde data zijn afgestemd op de verschillende functies van de verschillende vleermuissoorten die volgens de literatuurstudie mogelijk gebruik maken van het plangebied. Voor vogels geldt dat de optimale inventarisatieperiode in het broedseizoen ligt (globaal van 15 maart tot en met augustus). Standvogels kunnen jaarrond geïnventariseerd worden, omdat zij jaarrond in de buurt van hun nestlocatie verblijven.

Vleermuizen

De onderzoeksopzet voor vleermuizen is gebaseerd op het Protocol Vleermuisonderzoek van het Netwerk Groene Bureau's, welke is samengevat op www.vleermuisprotocol.nl. In dit protocol wordt per vleermuissoort aangegeven in welke tijd van het jaar het beste kan worden onderzocht.

Methode:

De actuele aanwezigheid en het gebruik van het plangebied door **vleermuizen** is onderzocht met behulp van detectieapparatuur (Pettersson DX240). Met de DX240 kunnen waargenomen geluiden digitaal worden vastgelegd, hierdoor is analyse van de opgenomen vleermuisgeluiden met behulp van software (zoals BAT-sound) mogelijk. Tijdens de veldbezoeken is gebruik gemaakt van een GPS en opnameapparatuur (Ediroll, wave recorder), zodat de plaatsbepaling en de geluidswaarnemingen digitaal worden vastgelegd.

Uit literatuurstudie blijkt dat Arcadis op 4 juni 2009 een kraamkolonie gewone dwergvleermuizen heeft aangetroffen aan de Clermontplein 43-75 (rapportnummer B01032.700150). Tijdens het veldwerk zal de locatie opnieuw geïnspecteerd worden.

(Stand)vogels

Onderzoek naar de aanwezigheid van vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn, conform de lijst van het Ministerie (zie bijlage 2). Hierbij is met name gekeken worden naar uilen (o.a. kerkuilen en steenuil), zwaluwnesten en overige vogelsoorten die mogelijk hinder kunnen ondervinden van de planontwikkeling. Voor zwaluwen geldt dat zij meestal terugkomen op de zelfde nestlocaties. Als er zwaluwnesten worden aangetroffen dan wordt onderzocht of deze nog recentelijk (het zelfde jaar) gebruikt zijn. En als de nesten nog recentelijk gebruikt zijn, dan wordt aangenomen dat de zwaluwen volgend jaar weer gebruik maken van de nestlocatie.

Methode:

- visuele waarnemingen (inspectie bomen/struiken/opstallen) en sporenonderzoek;
- observaties overdag, 's avonds en tijdens de nacht.

In combinatie met de vleermuisbezoeken is actief gezocht naar de aanwezigheid van vogels en **standvogel**territoria en/of foerageergebieden. Naast visuele waarnemingen van vogels is hierbij is gezocht naar sporen, nesten en geschikte habitat voor diverse vogelsoorten.

4 Resultaten

4.1 Resultaten veldonderzoek

Vleermuizen

De te slopen opstallen: Samenvattend kan gesteld worden dat binnen het plangebied diverse foeragerende gewone dwergvleermuizen zijn aangetroffen. Er zijn geen andere soorten vleermuizen aangetroffen. De gewone dwergvleermuizen foerageren verspreid over het plangebied (zie bijlage 6). Bij de te slopen opstallen zijn geen invliegende vleermuizen waargenomen of gedrag dat impliceert dat er mogelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn (het zogenoemde 'zwermen'). Door het ontbreken van zomer-, paar- en kraamverblijven wordt aangenomen dat er geen winterverblijven aanwezig zijn bij de te slopen opstallen. Tijdens de veldbezoeken zijn geen duidelijk vast te stellen vliegroutes aangetroffen. Samenvattend kan gesteld kan worden dat er geen verblijfplaatsen en duidelijk vast te stellen vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn bij de te slopen opstallen.

Omgeving plangebied: Er is een zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis aangetroffen onder de dakrand van een gebouw net buiten het plangebied en naast een oude woning (zie bijlage 6). Het betreft een zomerverblijfplaats met circa 7 individuen, die zwermend en invliegend zijn waargenomen. Door de beperkte aantallen waargenomen invliegende gewone dwergvleermuizen zijn er geen aanwijzingen voor een kraamverblijf. Er zijn geen andere verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Uit literatuurstudie blijkt dat Arcadis op 4 juni 2009 een kraamkolonie gewone dwergvleermuizen heeft aangetroffen aan de Clermontplein 43-75 (rapportnummer B01032.700150). Deze kraamkolonie is tijdens de veldonderzoeken van CSO niet terug gevonden.

Vogels

De te slopen opstallen en plangebied: In géén van de veldbezoeken zijn standvogels gehoord of gezien, of sporen van nesten waargenomen bij de te slopen opstallen, in het plangebied of in de nabije omgeving van het plangebied. De aanwezige bomen zijn gecontroleerd op holten en broedlocaties. Het is niet waarschijnlijk dat zich standvogels op het plangebied en de directe omgeving ophouden of nestplaatsen hebben. Wel is het waarschijnlijk dat er vogels broeden in de tuinen en in de met klimop overgroeide muren. De tijdens de veldbezoeken waargenomen vogels zijn onder andere de merel, kauw, koolmees, zwarte kraai, gierzwaluw, zwarte roodstaart en kokmeeuw.

Van bovengenoemde vogelsoorten worden de koolmees, zwarte kraai, gierzwaluw en zwarte roodstaart genoemd op de *aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten* (LNV, 2009). Echter geldt voor deze soorten dat inventarisatie gewenst is, maar de nesten alleen in het broedseizoen beschermd zijn en niet jaarrond (categorie 5). Van deze drie soorten is de zwarte roodstaart de minst algemene soort. Tijdens het veldwerk is uitgebreid gezocht naar nesten van zwaluwen. Er zijn bij te slopen opstallen geen recente of intacte zwaluwnesten aangetroffen. Daarnaast zijn in de te slopen opstallen ook geen nesten van huismus, zwarte kraai, zwarte roodstaart en koolmees aangetroffen.

Overig soorten

Er zijn tijdens de veldonderzoeken niet onverwachts andere beschermde soorten aangetroffen (Tabel 1, 2 of 3-soorten conform de Ff-wet), met uitzondering van een maretak (tabel 2) die groeit in een esdoorn direct ten noorden van het gemeentehuis. Deze esdoorn blijft bij de planontwikkeling ongemoeid.

De resultaten van de veldonderzoeken zijn samengevat in bijlage 6.

Conflictanalyse

Onderstaand is in tabel 1 een beknopte conflictanalyse van de effecten van de planontwikkeling op de aangetroffen beschermde soorten uitgevoerd. Deze analyse geeft aan of mogelijk conflicten tussen de effecten van de planontwikkeling en de Flora- en faunawet aanwezig zijn en/of er vervolgens aanleiding is om een ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet aan te vragen. Bij de analyse is vooralsnog géén rekening gehouden met de eventueel uit te voeren compenserende en/of mitigerende maatregelen.

Tabel 1 Conflict analyse vleermuizen: Gewone dwergvleermuis

Natuurwaarden landschap voor vleermuizen (is het netwerk van functionele deel leefgebieden en functies van landschap)		Conflict bij/door aanleg	Conflict door ruimtebeslag van ontwikkeling	Conflict bij / door gebruik van locatie	Conflict bij / door beheer van locatie
	functies				
verblijfplaats	winter	nee	nee	nee	nee
	zomer	nee	nee	nee	nee
	kraamkamer	nee	nee	nee	nee
	paarverblijf	nee	nee	nee	nee
foerageergebied	foerageergebied / territorium	ja*	ja**	nee	nee
	opportunistisch gebruikt foerageergebied	ja**	ja**	nee	nee
	het voedselproducerend gebied	nee	nee	nee	nee
vliegroute	verblijf – jachtgebied (dagelijks)	nee	nee	nee	nee
	jachtgebied- jachtgebied (dagelijks)	nee	nee	nee	nee
	verblijf – verblijf (periodiek / seizoensgebonden)	nee	nee	nee	nee
	verblijf – winterverblijf (seizoensgebonden)	nee	nee	nee	nee
	populatie – populatie (seizoensgebonden)	nee	nee	nee	nee
verbinding	gebied – gebied (seizoensgebonden)	nee	nee	nee	nee

* Indien openbare verlichting strooilicht verspreid naar boven en directe omgeving.

** Het totaal aan foerageergebied van het plangebied is te klein om bij verlies ervan van invloed te zijn op de gunstige staat van instandhouding van een lokale populatie. Er is bovendien voldoende foerageergebied in de nabije omgeving.

Voortplantings-, rust of verblijfplaatsen van dieren zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet en beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen, of verstoren is verboden. De geplande ingrepen zijn niet van dien aard dat deze functies tijdens de sloop van de opstallen verloren gaan, mits er bij de aanleg niet 's nachts of bij schemering wordt gewerkt en er bij de realisatie van de nieuwe opstallen niet te veel strooilicht naar boven verspreid wordt.

5 Conclusies

Geconcludeerd wordt dat de te slopen opstallen niet gebruikt worden als verblijfplaats door gewone dwergvleermuizen (tabel 3 soort Flora- en faunawet) of overige soorten vleermuizen.

Vastgesteld is dat het plangebied en omgeving gebruikt wordt als foerageergebied door de gewone dwergvleermuis, echter niet door andere vleermuissoorten. Tevens is vastgesteld dat er ook voldoende foerageergebied aanwezig is in de nabije omgeving van het plangebied, zodat een mogelijk tijdelijk negatief effect op de lokale populatie vleermuizen niet in het geding is.

Er is een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen binnen de grenzen van het plangebied, maar niet in te slopen woningen

Er zijn geen vogels of nesten aangetroffen die jaarrond beschermd zijn. Van de aangetroffen vogelsoorten worden de koolmees, zwarte kraai, gierzwaluw en zwarte roodstaart genoemd op de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (LNV, 2009). Echter geldt voor deze soorten dat inventarisatie gewenst is, maar de nesten alleen in het broedseizoen beschermd zijn en niet jaarrond (categorie 5). Er zijn geen recente zwaluwnesten aangetroffen binnen het plangebied.

Van de overige strikter beschermde soorten (tabel 1, 2 en 3 soorten) en situaties zijn geen aanwijzingen van aanwezigheid binnen het plangebied vastgesteld en/of conflicten met de Flora- en faunawet. Uitzondering was een groeiplaats van de maretak (tabel 2) in de esdoorn direct ten noorden van het gemeentehuis. Deze boom wordt tijdens de planontwikkeling ongemoeid gelaten.

In bijlage 6 zijn de resultaten van het nader onderzoek visueel weergegeven.

Tabel 2 Samenvatting effecten op aangetroffen soorten

Beschermde soort	Effecten van planontwikkeling	Welke verbodsbepalingen overtreden ?	Ontheffing nodig ?
Gewone dwergvleermuis	Verstoring foerageergebied	Geen*	Nee

* Er is voor de gewone dwergvleermuis voldoende foerageergebied in de nabije omgeving om naar uit te wijken, waardoor de lokale populatie gewone dwergvleermuizen door de planontwikkeling geen negatief effect ondervindt.

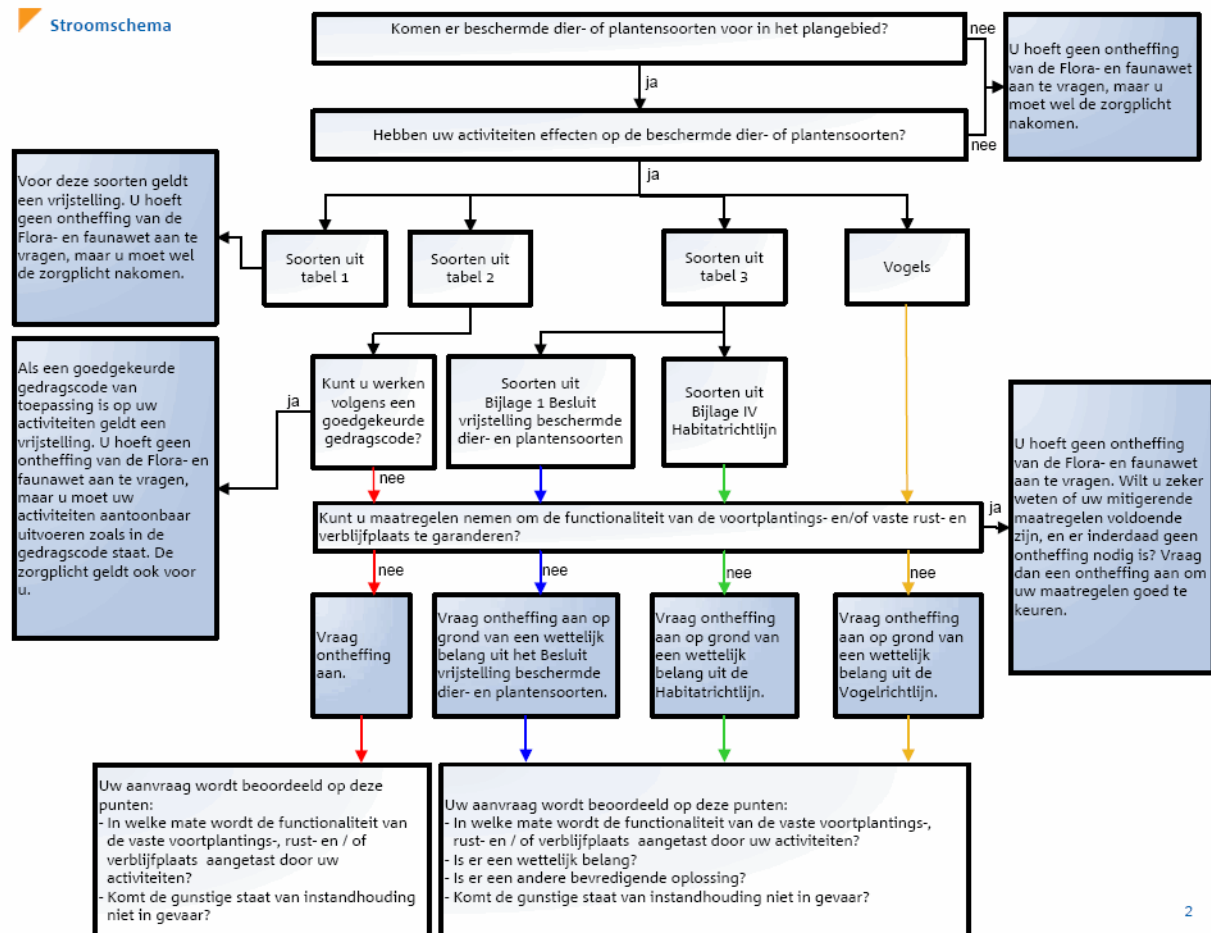
5.1 Advies

Omdat in de te slopen opstallen geen verblijfplaatsen van vleermuizen of nesten/leefgebieden van (stand)vogels zijn aangetroffen, is een vergunning in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig.

Geadviseerd de werkzaamheden buiten het reguliere broedseizoen te laten plaats vinden, dat loop van 15 maart tot en met augustus. Mocht het onverhoopt niet lukken buiten dit broedseizoen te werken, dan is een broedvogel-inventarisatie noodzakelijk.

Geadviseerd wordt niet 's nachts of bij schemer te werken om lichtverstoring bij foeragerende vleermuizen te voorkomen.

Bijlage 1: Stroomschema

Bijlage 2: Wetgeving

Flora- en faunawet

Ecologische waarden spelen in toenemende mate een rol bij de ruimtelijke planvorming en ingrepen. Zo is per 1 april 2002 de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze wet sluit aan op Europese natuurreggeving en is gericht op soortbescherming. De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal planten- en diersoorten en gaat uit van het “nee, tenzij”- beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermd zijn. Wel zijn uitzonderingen voor zeer algemene soorten als huismuis, bruine rat en zwarte rat. Bovendien zijn een beperkt aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd. In de praktijk betekent dat bepaalde handelingen ten aanzien van flora en fauna slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. De Flora- en faunawet kan de nodige consequenties hebben bij ruimtelijke ingrepen/ontwikkeling.

Flora

Met betrekking tot beschermde inheemse planten, in relatie tot hun groeiplaats, is het verboden deze planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Fauna

Ten aanzien van dieren in hun natuurlijke leefomgeving kunnen de bepalingen in de Flora- en faunawet worden samengevat als:

- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten;
- het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
- het is verboden eieren van dieren behorende tot beschermde inheemse soort te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Het planvormingsproces en de Flora- en faunawet (zie ook bijlage 1)

Genoemde bepalingen zijn niet nieuw, vergelijkbare bepalingen waren reeds opgenomen in de Natuurbeschermingswet en de Vogelwet 1936. Wanneer de initiatiefnemer plannen ontwikkelt voor de uitvoering van ruimtelijke ingrepen of voornemens daartoe, is het raadzaam vooraf te toetsen of de geplande werkzaamheden mogelijk nadelige gevolgen hebben voor de aanwezige flora en fauna in het plangebied en mogelijk directe omgeving. In beginsel is voor de toetsing de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Tijdens het plannen van de werkzaamheden dienen de volgende zaken duidelijk in beeld gebracht te worden:

- welke beschermde planten- en diersoorten komen in en nabij het plangebied voor ?;
- leidt het realiseren van de planontwikkeling tot handelingen die in strijd zijn met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet met betrekking tot flora op hun groeiplaats of fauna in hun natuurlijke leefomgeving ?;
- kunnen de voorgenomen werkzaamheden zodanig worden aangepast dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd kunnen worden ? en is een ontheffingsaanvraag, om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten (ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet), vereist ?

De ontheffing

Voor de planontwikkeling en realisatie kan het nodig zijn om ontheffing aan te vragen in verband met de (voorgenomen) overtreding van de in paragraaf 2.1 van de Flora- en faunawet genoemde verbodsbepalingen. Per 23 februari 2005 is de regelgeving rondom de ontheffingsaanvraag (artikel 75) door een nieuwe AMvB gewijzigd. Hierbij worden drie beschermingsregimes onderscheiden, te weten:

Categorie 1: Algemene soorten

Voor de soorten geldt bij onder meer ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, wel geldt de algemene zorgplicht. In deze categorie vallen onder meer algemeen voorkomende zoogdiersoorten zoals mol, konijn, en amfibieën zoals bruine kikker en gewone pad.

Categorie 2: Overige soorten

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze categorie een vrijstelling, mits gewerkt wordt volgens een door het Ministerie LE&I goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector/belangenorganisatie of initiatiefnemer zijn opgesteld en ter goedkeuring aan het bevoegd gezag (Ministerie LE&I) worden voorgelegd. Zonder een gedragscode dient in meeste situaties een ontheffing te worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium: 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. In deze categorie vallen alle vogelsoorten en een kleine groep van minder algemene diersoorten zoals eekhoorn en steenmarter.

Categorie 3 : Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn & Soorten bijlage 1 AMvB

Voor deze soorten dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Ook met een goedgekeurde gedragscode kan geen vrijstelling worden verkregen. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan onderstaande drie criteria:

- 1 er is sprake van een bij de wet genoemd belang ? (dit betreft een limitatieve lijst van ander gespecificeerde belangen);
- 2 er is geen alternatief aanwezig voor de gewenste ingreep ?;
- 3 er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort ?

In deze categorie zijn zeldzame en kwetsbare soorten opgenomen. Dit betreft onder meer alle vleermuissoorten, zeldzame amfibieën en reptielen, een grote groep vlinders en libellen en enkele plantensoorten.

Algemene zorgplicht, artikel 2 Flora- en faunawet:

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor alle (en dus niet alleen beschermde) in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Die zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is:

- 1 dergelijk handelen achterwege te laten, waar dit in redelijkheid kan worden gevergd;
- 2 danwel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd, om die gevolgen te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Een onderdeel van de Flora- en faunawet is dat de initiatiefnemer invulling moet geven aan de zorgplicht ten aanzien van beschermde planten en dieren. Dit geldt zowel tijdens de uitvoering van de werkzaamheden als ten aanzien van het ontwerp. Geadviseerd wordt om in het ontwerp rekening te houden met de realisatie van nieuwe biotoop en/of biotopen bijvoorbeeld in de vorm van groenvoorzieningen en waterpartijen. De zorgplicht betekent dat gedurende de werkzaamheden rekening gehouden wordt met de beschermde soorten om schade aan deze soorten te voorkomen en de effecten erop zoveel mogelijk te beperken. De zorgplicht heeft tevens betrekking op de ontheffingsplicht (artikel 75 van de Flora- en faunawet). Dit houdt onder meer in, dat voor een aantal algemeen in Nederland voorkomende beschermde soorten een vrijstelling op de ontheffingsaanvraag geldt, mits de zorgplicht in acht wordt genomen. Dit betekent dat, ook voor soorten die onder de vrijstelling vallen, het wel verplicht blijft om bijvoorbeeld het voortplantingsseizoen te ontzien, of vóórdat werkzaamheden starten dieren te verjagen of weg te vangen (en elders uit te zetten) en om te voorkomen dat natuurschade in het kader van artikel 9 tot en met 11 zal ontstaan. Dus ook voor soorten die onder de vrijstelling vallen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Een ontheffing hierop is niet mogelijk. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren, zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen (dat voor de meeste soorten loopt van maart tot en met juli) uitgevoerd mogen worden. Voor de verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen, belangrijk leef- of foerageergebieden van vogels buiten het broedseizoen kan een ontheffing noodzakelijk zijn. Het betreft hierbij dan over het algemeen: horsten, nesten of kolonieplaatsen die het hele jaar gebruikt worden. Hieronder vallen ook leef- en/of foerageergebieden van zeer plaatsgetrouwe vogelsoorten, zoals uilen.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van gebieden en de hieraan gekoppelde soorten op basis van de van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn, waarbij de provincie het bevoegd gezag is. De uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn moet leiden tot een ecologisch netwerk in de Europese Unie, Natura 2000 genaamd. Zowel de Habitat- als Vogelrichtlijn schrijven het instellen van speciale beschermingszones (SBZ's) voor. De lidstaten die de Vogel- en Habitatrichtlijn uitvoeren moeten de speciale beschermingszones aanmelden, de richtlijnen in nationaal recht omzetten, de gebieden beschermen, de juiste beheersmaatregelen treffen en de ontwikkeling van de kwaliteit van de aangewezen speciale beschermingszones monitoren. Voor de Vogelrichtlijn houdt de aanmelding bij de EU tegelijk ook de aanwijzing van die gebieden in. Bij de Habitatrichtlijn meldt een lidstaat de gebieden aan, die vervolgens door de EU worden aangewezen. De voorstellen voor aanwijzing van SBZ's door de lidstaten worden wetenschappelijk getoetst door expert-groepen onder voorzitterschap van de EU voor de diverse biogeografische zone's van de Europese Unie. Nederland valt onder de Atlantische regio. De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significante negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd.

De Natuurbeschermingswet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied voor handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking. Op basis van de huidige Natuurbeschermingswet geldt een vergunningplicht voor activiteiten die in en om Natura 2000-gebieden de beschermde natuurwaarden kunnen verstoren. Deze vergunning wordt gebaseerd op een toetsing voordat een planontwikkeling wordt uitgevoerd in of nabij een Natura 2000-gebied. In geval mogelijk sprake is van significante effecten op een Natura 2000-gebied van de voorgenomen activiteit(en) dient, na overleg met bevoegd gezag, als eerste een voortoets te worden uitgevoerd.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een Nederlands netwerk van beschermde natuurgebieden, dat in 2018 gereed moet zijn. In de EHS liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 nationale parken, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer.

De Nederlandse EHS moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen. Het ruimtelijke beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling (spelregels EHS) van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het 'nee, tenzij'-regime. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien de voorgenomen planontwikkeling met bijbehorende ingreep/ingrepen niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden, tenzij het onderstaande van toepassing is.

Herbegrenzing EHS

De Nota Ruimte noemt twee situaties waarin herbegrenzing van de EHS kan plaatsvinden. De eerste situatie betreft de herbegrenzing om andere dan ecologische redenen.

Indien bij een ingreep niet voldaan wordt aan de voorwaarden van het 'nee, tenzij'-regime kan mogelijk deze vorm van herbegrenzen toegepast worden. Herbegrenzing om andere dan ecologische redenen is van toepassing indien provincies met behoud van de oorspronkelijke kwantitatieve en kwalitatieve ambitie de begrenzing van de EHS wensen aan te passen om een (kleinschalige) ruimtelijke ingreep mogelijk te maken. Hiervoor gelden strikte voorwaarden, zo moet de herbegrenzing leiden tot een versterking van de EHS in het betreffende gebied. Wordt aan deze voorwaarden niet voldaan dan is het plan niet aanvaardbaar in die vorm.

De tweede situatie betreft het herbegrenzen van de EHS om ecologische redenen (om de samenhang te verbeteren of de EHS duurzaam in te passen). Herbegrenzen om ecologische redenen is een bevoegdheid van de provincie en dient te gebeuren met behoud van de oorspronkelijke ambitie van de EHS.

EHS-saldobenadering

In die gevallen waarbij het instrument EHS-saldobenadering van toepassing is hoeft het 'nee, tenzij'-afwegingskader niet doorlopen te worden en is ook geen sprake van compensatie, zoals bij ingrepen onder het 'nee, tenzij'-regime. Harde eis hierbij is wel dat aan alle voorwaarden voor het toepassen van de saldobenadering wordt voldaan. Alleen dan is immers per saldo winst voor de EHS gegarandeerd. Is dit niet het geval dan geldt onverkort het 'nee, tenzij'-regime.

Beoordeling van effecten van een ingreep op de EHS

Voor de beoordeling van de effecten van een ingreep en bij het nader invullen van de begrippen: 'geen netto verlies', 'behoud van ambitie', 'versterking van de EHS' en 'kwaliteitsslag' zijn de volgende aandachtspunten ten aanzien van natuurkwaliteit belangrijk:

- zowel de actuele natuurwaarden als het vastgelegde natuurdoel zijn relevant;
- natuurwaarden worden in de EHS primair afgemeten aan doelsoorten en natuurlijkheid (de kwaliteitscriteria van natuurdoeltypen);
- behoud en ontwikkeling van natuurwaarden zijn afhankelijk van het voldoen aan een reeks van randvoorwaarden (met name bodemgesteldheid, waterkwaliteit, processen in de omgeving, minimumoppervlakte en beheer).
- significant negatieve effecten betreffen zowel natuur- als hun randvoorwaarden;
- lokale ingrepen kunnen (negatieve) effecten hebben op drie schaalniveaus: lokaal, regionaal (kerngebied van de EHS) en landelijk (hele EHS). De vervangbaarheid van natuur hangt af van meerdere ecologische aspecten alsmede relevante nationale beleidsambities.

Boswet

Het doel van de Boswet is het instandhouden van het bosareaal in Nederland, dat wil zeggen: de letterlijke oppervlakte aan bos. De Boswet is van toepassing op alle bossen en houtopstanden buiten de 'bebouwde kom Boswet' groter dan 1.000 m² en rijbeplantingen van meer dan 20 bomen. De Boswet verplicht om de grond waarop het bos heeft gestaan binnen 3 jaar opnieuw in te planten met bomen. Indien mogelijk is herplanting door natuurlijke verjonging ook toegestaan. Waar natuurlijke verjonging niet mogelijk of te verwachten is, bijvoorbeeld bij lintbeplantingen minder dan 30 meter breed, moet geplant worden met boomsoorten die aansluiten bij de groeiplaats. De begrenzing 'bebouwde kom Boswet' wordt door de gemeente vastgesteld, maar hoeft niet samen te vallen met de bebouwde kom in het kader van de wegenverkeerswet. In geval een boom/bomen of andere houtopstanden binnen de bebouwde kom worden gekapt, dan kan een gemeentelijke (omgevings)vergunning nodig zijn. Dit zal specifiek bij de betreffende gemeente moeten worden nagegaan. Struikbeplantingen groter dan 1.000 m² vallen onder de Boswet, met uitzondering van eenrijige geschoren meidoornheggen die als zodanig zijn aangelegd en worden beheerd. Spontane bosopslag langs sloten, op natuurterreinen en braakliggende terreinen valt onder de Boswet, zodra sprake is van een bedekkingspercentage van 60% en een opslag van vijf jaar of ouder. De Boswet is niet van toepassing op: erven en tuinen, windschermen van bomen langs boomgaarden, eenrijige beplanting van populier of wilg op of langs landbouwgronden, italiaanse populier, linde, paardekastanje en treurwilg, vruchtbomen, kerstparren en kweekgoed.

Voor het kappen van bos of bomen die onder de Boswet vallen geldt een meldingsplicht. Deze melding moet doorgaans bij de gemeente minimaal één maand en maximaal één jaar voor uitvoering van de kapwerkzaamheden worden gedaan.

Rode Lijst

Op Rode Lijsten staan de soorten die bedreigd zijn in hun voortbestaan. In Nederland zijn voor een beperkt aantal soortgroepen officiële nationale Rode Lijsten verschenen; officieel wil zeggen dat deze in de Staatscourant zijn gepubliceerd. Soorten komen op een Rode Lijst als zij zeldzaam zijn en achteruitgaan. In 2004 zijn alle bestaande Rode lijsten herzien en zijn tezamen met enkele nieuwe Rode lijsten verschenen in een bijlage bij de Staatscourant (LNV, 2004). Alle soorten van de soortgroepen met officiële Rode Lijsten betreffen ongeveer 2% van het totaal aantal dieren en 31% van het totaal aantal planten in Nederland. Bij paddestoelen gaat het daarbij alleen om de macrofungi (hogere fungi, de paddenstoelen en zwammen, die tenminste in staat zijn om zich geslachtelijk voort te planten en waarvan de vruchtlichamen groter dan 1 millimeter zijn).

Van dagvlinders, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en paddestoelen zijn de afgelopen jaren basisrapporten met herziene rode lijsten verschenen. Deze hebben echter nog geen officiële status gekregen. Het opstellen van Rode Lijsten komt voort uit het verdrag van Bern, dat in 1982 door Nederland is geratificeerd. Dit verdrag vraagt bijzondere aandacht voor soorten die met uitsterven worden bedreigd en die kwetsbaar zijn (artikel 1 en 3). In artikel 7 van de Flora- en faunawet is vastgelegd dat de overheid lijsten opstelt van dier- en plantensoorten die van nature in Nederland voorkomen en die bedreigd zijn. In de nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' is het opstellen van Rode Lijsten één van de instrumenten voor de soortbescherming. Soorten van een Rode Lijst genieten op basis daarvan nog geen wettelijke bescherming. Wettelijk is wel vastgelegd dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en dat zij het onderzoek daartoe bevordert. Van provincies, gemeenten en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij hun beleid en beheer rekening houden met de soorten op de Rode Lijsten.

Nesten

De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Bijlage 3: Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, 2006, Odonata, KNNV, Utrecht.

Broekhuizen, S., Hoekstra, N., Laar, V. van, Smeenk, C., Thijssen, J.B.M., 1992, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Klaas-Douwe B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar, e.a., 2002, De Nederlandse Libellen, Odonata, KNNV, Utrecht.

Kranenbarg, J, R.P.J.H. Struijk, E. Brokkelkamp, W. Kuijsten, F. Spikmans & P. Frigge, 2008. Verspreidingsonderzoek vissen 2007. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2008-05.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. (red.), 1997 en 2009, Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV, Utrecht.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, 501, Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2004.

RAVON, 2007, Ravon no. 27, p. 46-64, Waarnemingenoverzicht 2006, RAVON, Nijmegen.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002, Atlas van de Nederlandse broedvogels, 1998 – 2000. Nederlandse Fauna 5, Nationaal Natuurhistorisch Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.

Spikmans, F, A van Diepenbeek & R. Zollinger 2006. Inhaalslag verspreidingsonderzoek amfibieën en reptielen 2004-2005, Stichting RAVON, Nijmegen, 67 p.

Quicksan flora en fauna von clermontplein 32 t/m 46 te Vaals gemeente Vaals, Rapportnummer: 09063525 ,17 november 2009, Econsultancy bv,

Bestemmingsplan von Clermontplein 60 Vaals, Robberts 28 maart 2011 Kenmerk Zuydenborg/BR04.01 (onderdeel Ecologie 3.4 habitatgeschiktheidbeoordeling, ARCADIS, rappoprnummer B01032.700150 uitgevoerd 4 juni 2009)

Internetbronnen:

www.natuurloket.nl

www.naturalis.nl

www.soortenregister.nl

www.minlnv.nl

www.waarnemingen.nl

telmee.nl

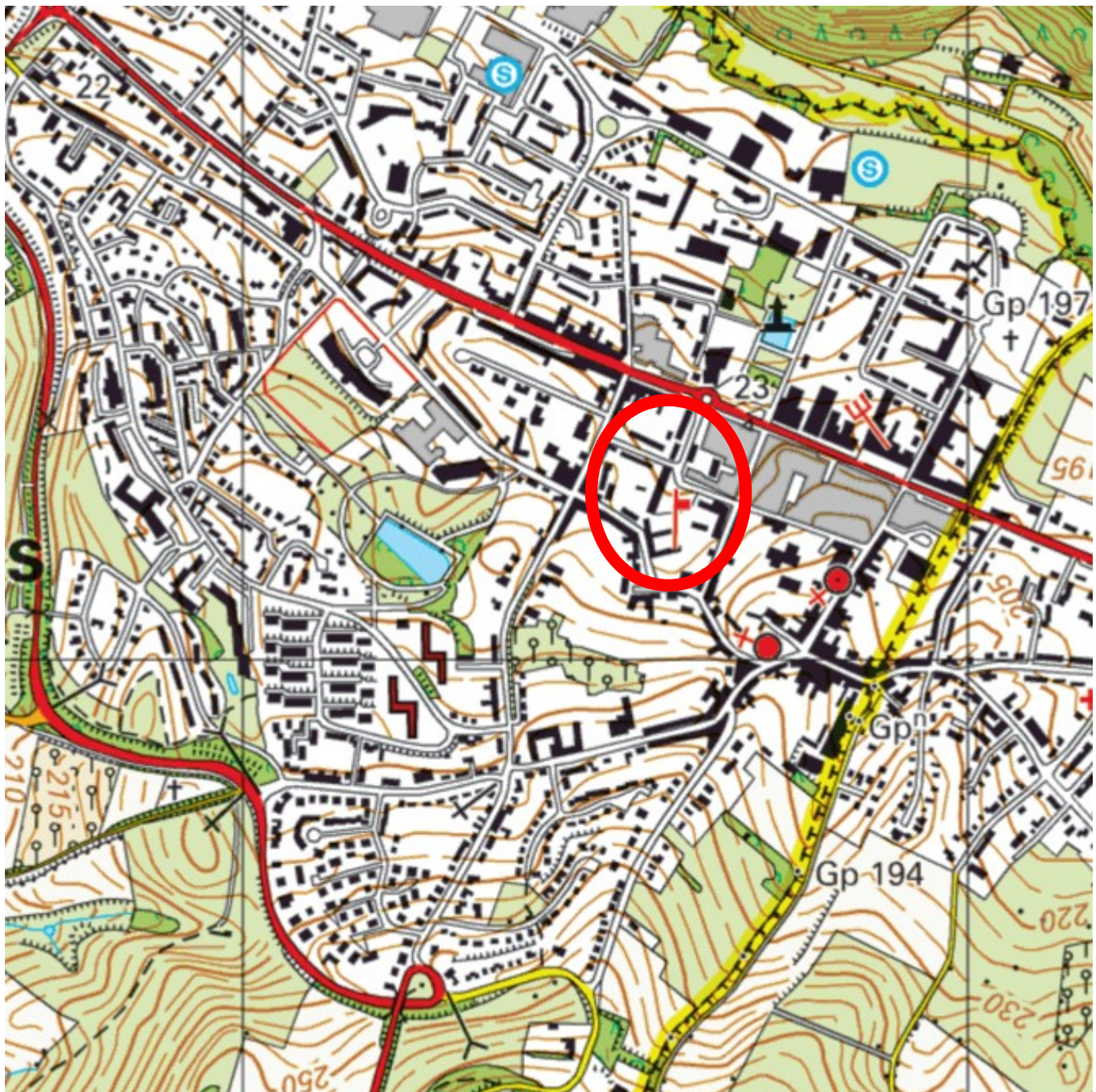
www.natuurkalender.nl

www.limburg.nl

www.vaals.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx

Bijlage 4: Kaart regionale ligging plangebied

Bijlage 4

Titel: Kaart regionale ligging van het plangebied

Projectcode: 12M369.4

Projectnaam: Koningin Julianaplein e.o. te Vaals

CSO Adviesbureau

Datum: oktober 2012

Bijlage 5: Foto's van het plangebied

Foto 01

Foto 02

Foto 03

Foto 04

Foto 05

Foto 06

Foto 07

Foto 08

Foto 09

Foto 10

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

Foto 17

Foto 18

Foto 19

Foto 20

Foto 21

Foto 22

Foto 23

Foto 24

Foto 25

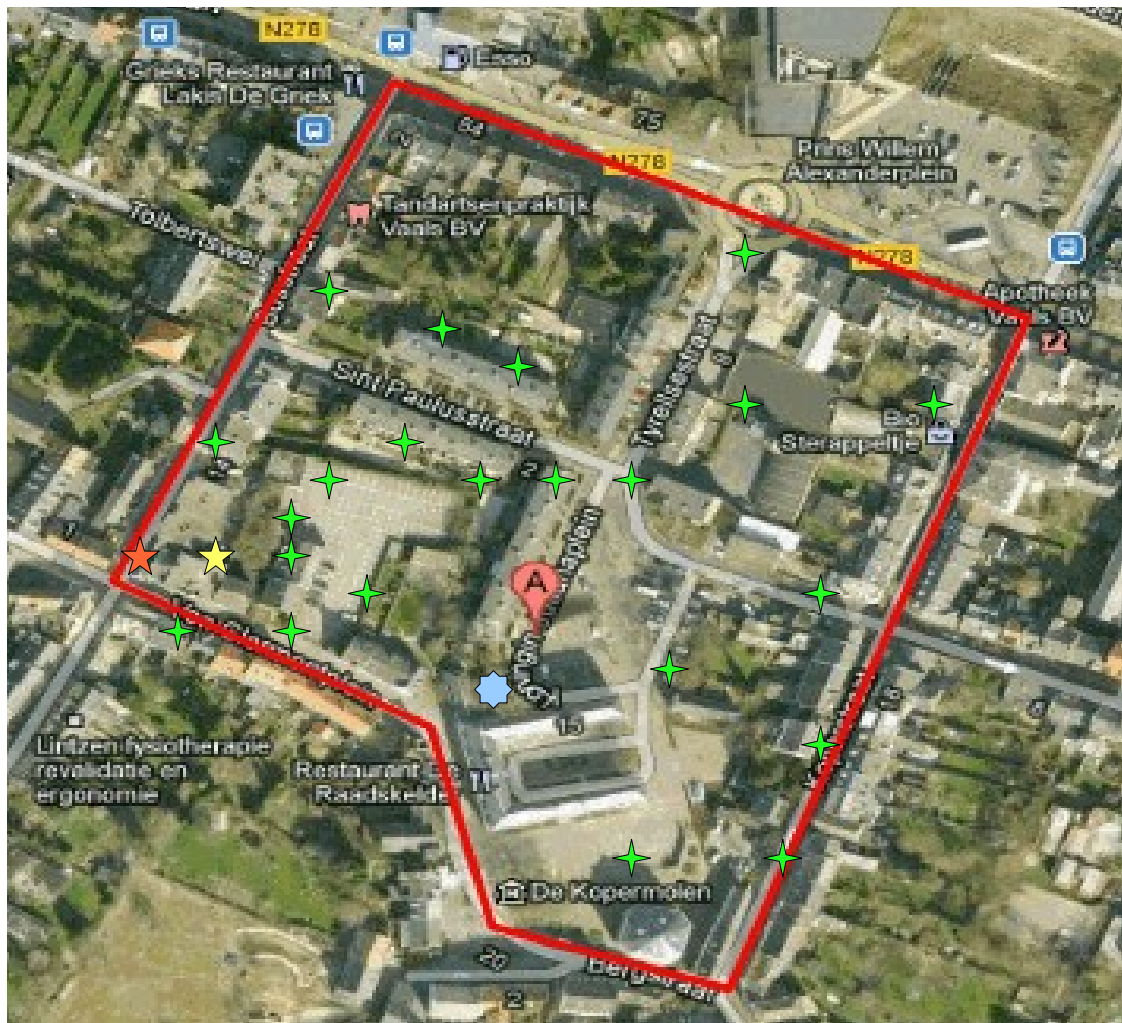

Foto 26

Foto 27

Bijlage 6: Resultaten

- Grens plangebied
- ★ Zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuizen
- ★ Kraamkolonie gewone dwergvleermuis (2009, Arcadis); in 2012 niet aangetroffen
- ★ Waargenomen foeragerende gewone dwergvleermuizen (in gehele plangebied)
- ★ Groeiplaats maretak (in esdoorn); boom blijft ongemoeid door planontwikkeling

Bijlage 6

Titel: Kaart Resultaten en kaart terreinoverzicht

Projectcode: 12M369.4

Projectnaam: Koningin Julianaplein e.o. te Vaals

CSO Adviesbureau

Datum: oktober 2012

Bijlage 7: Kaart planschets

Bijlage 7

Titel: Kaart planschets

Projectcode: 12M369.4

Projectnaam: Koningin Julianaplein e.o. te Vaals

Bron: opdrachtgever

CSO Adviesbureau

Datum: augustus 2012